



**CRNA GORA**  
**ZAVOD ZA STATISTIKU**  
**Odsjek za registre**

**ANALIZA BROJA I STRUKTURE POSLOVNIH SUBJEKATA  
U CRNOJ GORI ZA PRVI KVARTAL 2012. GODINE**

**Podgorica, maj 2012.**

## Sadržaj

UVOD.....	2
1. BROJ POSLOVNIH SUBJEKATA U CRNOJ GORI U PRVOM KVARTALU 2012. GODINE.....	3
<i>Tabela 1. Poslovni subjekti po opštinama za prvi kvartal 2012. godine.</i> ....	3
<i>Grafik 1. Poslovni subjekti po opštinama</i> .....	4
2. STRUKTURA POSLOVNIH SUBJEKATA.....	5
2.1. Po obliku obavljanja privredne djelatnosti.....	5
<i>Tabela 2. Ukupan broj poslovnih subjekata po obliku obavljanja privredne         djelatnosti u Crnoj Gori za prvi kvartal 2012. godine.</i> ....	5
2.2. Po obliku svojine .....	6
2.3. Po sektorima .....	6
<i>Tabela 3. Podjela poslovnih subjekata po sektorima</i> .....	7
<i>Grafik 2. Poslovni subjekti, po sektorima gdje je zabilježen najveći rast</i> .....	8
<i>Grafik 3. Poslovni subjekti, u sektorima gdje je zabilježen pad</i> .....	8
2.4. Po klasi veličine.....	9
<i>Tabela 4. Podjela poslovnih subjekata po klasi veličine</i> .....	9
<i>Tabela 5. Podjela poslovnih subjekata po klasi veličine u Crnoj Gori</i> .....	9
3. METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA STATISTIČKOG BIZNIS REGISTRA (SBR-a) .....	10

## UVOD

Potreba za usklađivanjem statističkog sistema Crne Gore sa statističkim sistemima zemalja Evropske Unije i uporedivosti podataka dovela je do uvođenja Statističkog biznis registra.<sup>1)</sup>

Usljed sve veće tražnje za podacima o populaciji poslovnih subjekata i njihovom klasifikacijom po osnovu različitih obilježja, Zavod za statistiku Crne Gore priprema Analizu o broju i strukturi poslovnih subjekata u Crnoj Gori na kvartalnom nivou. Ovo je druga po redu publikacija, ovakvog sadržaja.

Predmet posmatranja Analize broja i strukture poslovnih subjekata jesu aktivni poslovni subjekti koji svoju djelatnost obavljaju na teritoriji Crne Gore. Aktivni poslovni subjekti su subjekti koji u posmatranoj godini obavljaju određenu djelatnost, imaju zaposlene radnike i ostvaruju određeni promet.

Postoji bitna razlika između registrovanih i aktivnih poslovnih subjekata. Registrovani poslovni subjekti, postoje u evidenciji kao pravne jedinice, ali tek prvim prikazivanjem broja zaposlenih i prvog ostvarenog prometa postaju stvarno aktivni.

Analiza daje pregled stanja poslovnih subjekata na nivou Crne Gore, i to po obliku organizovanja, po obliku svojine, po sektorima i po klasi veličine.

U Analizi su, u nekoliko različitih djelova data kratka objašnjenja, grafički i tabelarni pregledi.. Metodološka objašnjenja nalaze se na kraju Analize i omogućavaju pravilno i jednostavnije korišćenje prikazanih podataka.

Izvor podataka, koji su prikazani i obrađeni u datoj Analizi jeste statistički biznis registar, koji se isključivo koristi u statističke svrhe. U ovom registru su objedinjena identifikaciona, stratifikaciona (finansijska) i demografska obilježja za sve aktivne poslovne subjekte na teritoriji Crne Gore i svakodnevno se radi na poboljšanju kvaliteta podataka.

Osnovni izvori iz kojih se vrši ažuriranje statističkog biznis registra mogu se podijeliti na eksterne i interne. Eksterni izvori su administrativni izvori, dok su interni izvori informacije do kojih se dolazi realizacijom statističkih istraživanja. Takođe, svakodnevno se vrše analize potencijalnih novih izvora podataka da bi se u što većoj mjeri ostvario jedan od ciljeva Zavoda za statistiku, a to je u najvećoj mogućoj mjeri smanjiti opterećenost izvještajnih jedinica.

---

<sup>1)</sup>Uredba Vlade Crne Gore br. 02-164, Sl. list br. 4/2001

## 1. BROJ POSLOVNIH SUBJEKATA U CRNOJ GORI U PRVOM KVARTALU 2012. GODINE

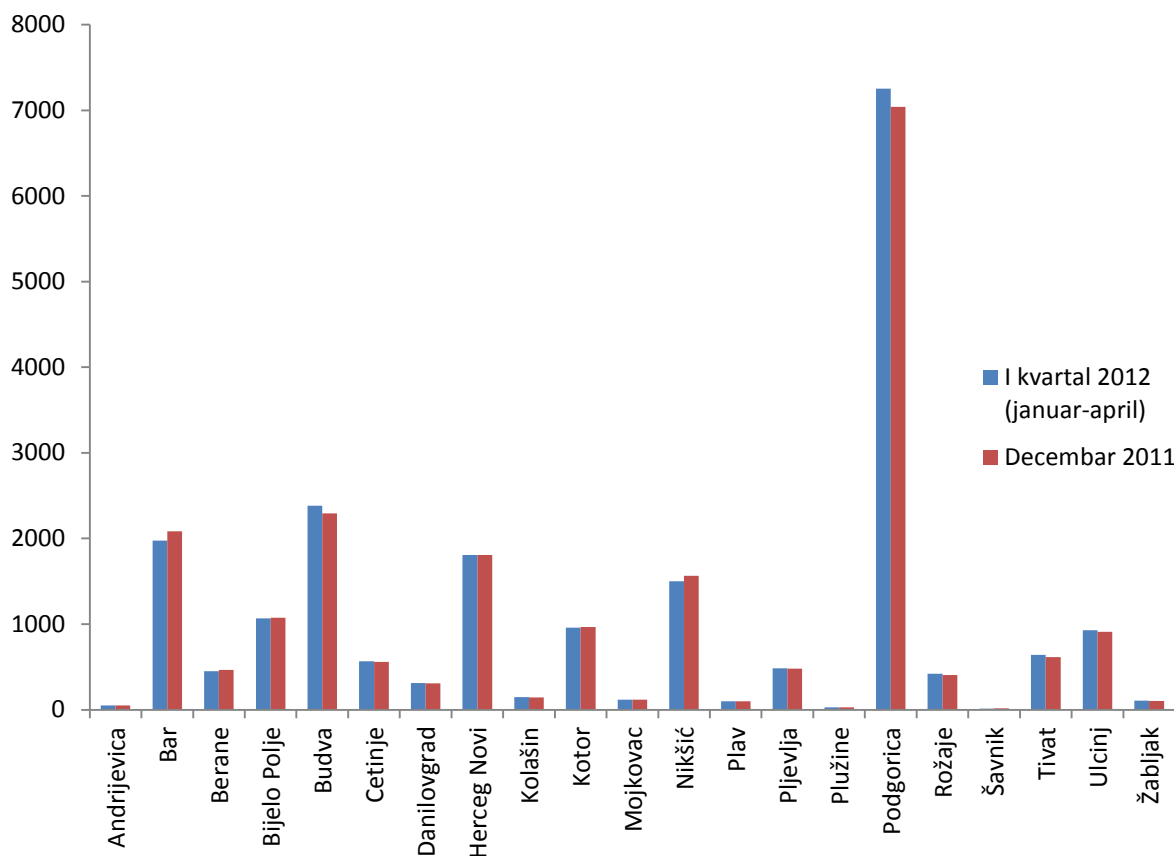
Broj poslovnih subjekata u Crnoj Gori u prvom kvartalu 2012. godine iznosi 21 315. U odnosu na decembar 2011. godine broj poslovnih subjekata je porastao za 0,9%.

**Tabela 1. Poslovni subjekti po opštinama za prvi kvartal 2012. godine.**

OPŠTINA	FREKVENTNOST	PROCENAT
Andrijevica	51	0,2%
Bar	1 976	9,3%
Berane	450	2,1%
Bijelo Polje	1 069	5,0%
Budva	2 382	11,2%
Cetinje	566	2,7%
Danilovgrad	313	1,5%
Herceg Novi	1 808	8,5%
Kolašin	148	0,7%
Kotor	958	4,5%
Mojkovac	119	0,6%
Nikšić	1 501	7,0%
Plav	99	0,5%
Pljevlja	484	2,3%
Plužine	29	0,1%
Podgorica	7 253	34,0%
Rožaje	420	2,0%
Šavnik	14	0,1%
Tivat	641	3,0%
Ulcinj	928	4,4%
Žabljak	106	0,5%
<b>Ukupno</b>	<b>21 315</b>	<b>100,0%</b>

Kao i u decembru 2011. godine, najveći broj poslovnih subjekata je prisutan u Podgorici, Budvi i Baru. U Podgorici je aktivno 7 253 poslovna subjekta, odnosno 34% od ukupnog broja, u Budvi 2 382 (11,2% od ukupnog broja poslovnih subjekata) i u Baru 1 976 poslovna subjekta (9,3% od ukupnog broja poslovnih subjekata).

**Grafik 1. Poslovni subjekti po opštinama**



Upoređujući sa podacima iz decembra 2011. godine bilježi se rast broja poslovnih subjekata u opštinama Andrijevica, Budva, Cetinje, Danilovgrad, Kolašin, Plav, Pljevlja, Podgorica, Rožaje, Tivat, Ulcinj i Žabljak. Najveći rast zabilježen je u Podgorici. Broj poslovnih subjekata u Podgorici povećan je za 211, odnosno 2,9%, zatim slijedi Budva sa 88 novih poslovnih subjekata ili 3,7% u odnosu na decembar 2011. godine. Pad broja poslovnih subjekata u odnosu na podatke iz decembra 2011. godine bilježi se u opštinama Bar, Berane, Bijelo Polje, Kotor, Nikšić, Šavnik. Najveći pad je zabilježen u Baru, i to za 109 poslovnih subjekata, odnosno 5,5% u odnosu na decembar 2011. godine. Takođe zabilježen je i značajan pad u Nikšiću, od 3,9% u odnosu na decembar 2011. godine. Smanjenje broja poslovnih subjekata u Baru i Nikšiću je zabilježeno u klasi malih preduzeća i najviše ih je pripadalo sektoru „Trgovina na veliko i na malo”.

## 2. STRUKTURA POSLOVNIH SUBJEKATA

Struktura poslovnih subjekata može se posmatrati po više osnova: po obliku obavljanja privredne djelatnosti, po obliku svojine, po sektorima kao i po klasi veličine.

### 2.1. Po obliku obavljanja privredne djelatnosti

Oblici obavljanja privrednih djelatnosti su privredna društva i drugi oblici određeni Zakonom o privrednim društvima Crne Gore.<sup>2)</sup>

**Tabela 2.** Ukupan broj poslovnih subjekata po obliku obavljanja privredne djelatnosti u Crnoj Gori za prvi kvartal 2012. godine.

ŠIFRA	DJELATNOST	FREKVENTNOST/ PROCENAT	
		I kvartal 2012 (januar – april)	
		Frekv.	Proc.
10	Ortačko društvo	368	1,7%
11	Komanditno društvo	41	0,2%
12	Akcionarsko društvo	265	1,2%
13	Jednočlano akcionarsko društvo	3	0,0%
14	Društvo sa ograničenom odgovornošću	4 576	21,5%
15	Jednočlano društvo sa ogran. odg.	13 068	61,3%
17	Javno preduzeće	13	0,1%
18	Preduzetnik	2 592	12,2%
19	Poslovno udruženje	3	0,0%
31	Banka	12	0,1%
32	Druga finansijska organizacija	6	0,0%
33	Berza	1	0,0%
34	Berzanski posrednik	21	0,1%
36	Akcionarsko društvo za osiguranje	12	0,1%
72	Pravosudni organ	50	0,2%
73	Organ jedinice lokalne samouprave	11	0,1%
81	Politička organizacija	14	0,1%
90	Ostali oblici	259	1,2%
<b>Ukupno</b>		<b>21 315</b>	<b>100,0%</b>

<sup>2)</sup>"Sl. list RCG", br. 06/02

Analizirajući ukupno stanje broja poslovnih subjekata u prvom kvartalu 2012. godine, po obliku obavljanja privredne djelatnosti, jednočlana i višečlana društva sa ograničenom odgovornošću zajedno učestvuju sa preko 82%.

Sektor "jednočlana društva sa ograničenom odgovornošću" učestvuje sa 61,3%, dok sektor "društva sa ograničenom odgovornošću" učestvuje sa 21,5% u ukupnom broju poslovnih subjekata.

U poređenju sa podacima iz decembra 2011. godine, u prvom kvartalu 2012. godine bilježe se 415 nova jednočlana društva sa ograničenom odgovornošću i 63 nova višečlana društva sa ograničenom odgovornošću.

Najveći procentualni rast u poređenju sa podacima iz decembra 2011. godine zabilježen je u sektoru akcionarskih društva i iznosi 16,6%. Jedini zabilježeni pad broja poslovnih subjekata po obliku obavljanja privredne djelatnosti zabilježen je u sektoru preduzetnika, 13,6% u odnosu na decembar 2011. godine.

## 2.2. Po obliku svojine

Po obliku svojine, od ukupnog broja poslovnih subjekata u Crnoj Gori, 98,5% je u privatnom vlasništvu, dok poslovni subjekti u državnoj svojini, zadružnoj svojini i sa dva ili više oblika zajedno čine 1,5%.

## 2.3. Po sektorima

Obuhvataju se sva preduzeća koja su registrovana u sljedećim sektorima:

**Tabela 3. Podjela poslovnih subjekata po sektorima**

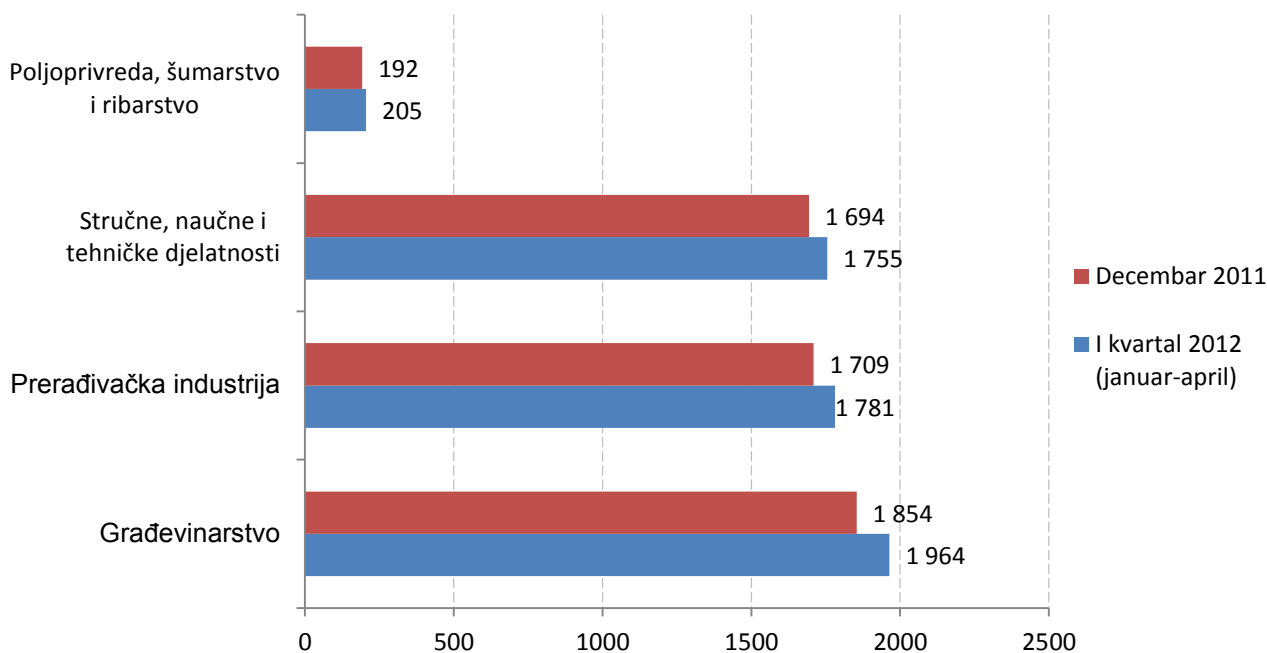
ŠIFRA	NAZIV	FREKVENTNOST	PROCENAT
<b>A</b>	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	205	1,0%
<b>B</b>	Vađenje ruda i kamena	58	0,3%
<b>C</b>	Prerađivačka industrija	1 781	8,4%
<b>D</b>	Snabdijevanje električnom energijom	27	0,1%
<b>E</b>	Snabdijevanje vodom	41	0,2%
<b>F</b>	Građevinarstvo	1 964	9,2%
<b>G</b>	Trgovina na veliko i na malo, popravka mot. voz. i motocikala	8 690	40,8%
<b>H</b>	Saobraćaj i skladištenje	1 446	6,8%
<b>I</b>	Usluge pružanja smještaja i hrane	2 251	10,6%
<b>J</b>	Informisanje i komunikacije	463	2,2%
<b>K</b>	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	135	0,6%
<b>L</b>	Poslovanje nekretninama	809	3,8%
<b>M</b>	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1 755	8,2%
<b>N</b>	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	663	3,1%
<b>O</b>	Državna uprava i odbrana i obavezno socijalno osiguranje	69	0,3%
<b>P</b>	Obrazovanje	39	0,2%
<b>Q</b>	Zdravstvo i socijalna zaštita	59	0,3%
<b>R</b>	Umjetničke, zabavne i rekreativne djelatnosti	255	1,2%
<b>S</b>	Ostale uslužne djelatnosti	584	2,7%
<b>T</b>	Djelatnost domaćinstva kao poslodavca	3	0,0%
<b>U</b>	Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i tijela	17	0,1%
<b>Ukupno</b>		<b>21 315</b>	<b>100,0%</b>

Upoređujući sa podacima iz decembra 2011. godine, bilježi se rast u skoro svim sektorima, jedino se u sektorima „Trgovina na veliko i na malo“, „Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja“ i „Saobraćaj i skladištenje“ taj broj smanjio. Najveći rast je zabilježen u sektoru „Građevinarstvo“, 110 novih poslovnih subjekata, što predstavlja rast od 5,6% u odnosu na decembar 2011. godine. Sektor „prerađivačka industrija“ bilježi rast od 72 poslovnih subjekata ili 4% u odnosu na decembar 2011. godine. Najveći pad broja poslovnih subjekata zabilježen je u sektoru trgovine na veliko i na malo, i iznosi 2,2% u odnosu na podatke iz decembra 2011. godine.

Sljedeći grafik predstavlja poređenje podataka iz prvog kvartala 2012. godine sa podacima iz decembra 2011. godine u pojedinim sektorima gdje se zabilježio rast broja poslovnih subjekata.

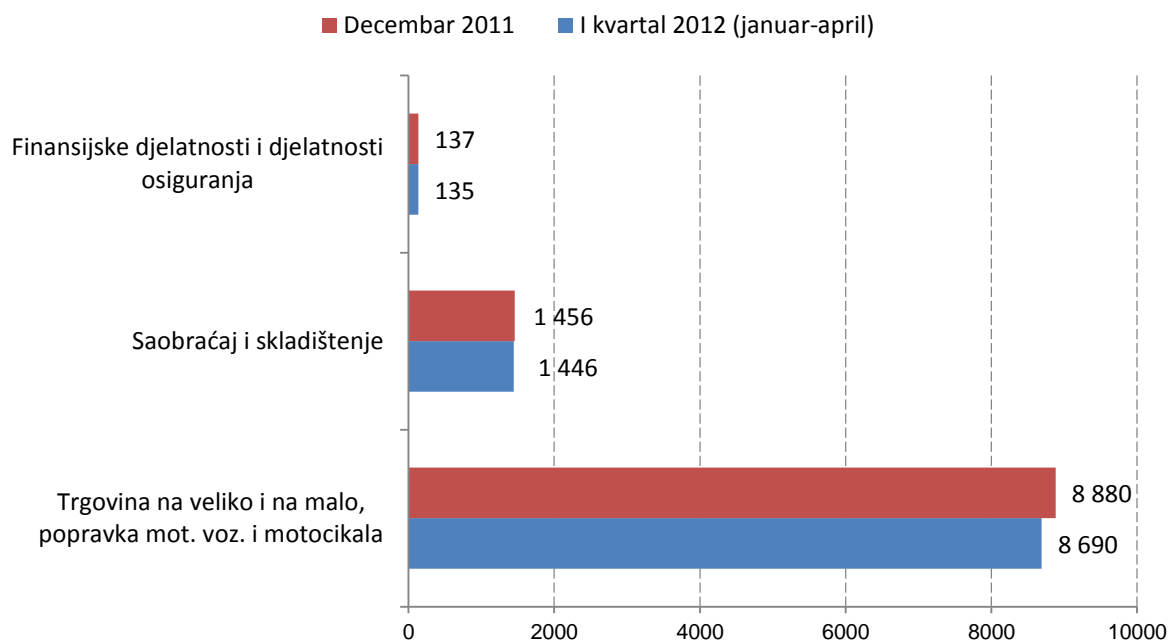


**Grafik 2.** Poslovni subjekti, po sektorima gdje je zabilježen najveći rast



Sektori u kojima je zabilježen pad broja poslovnih subjekata predstavljeni su u sljedećem grafiku:

**Grafik 3.** Poslovni subjekti, u sektorima gdje je zabilježen pad



## 2.4. Po klasi veličine

Za klasifikaciju preduzeća po veličini na osnovu ovog kriterijuma koristi se godišnji prosjek zaposlenosti, a ne zaposlenost na određeni datum, kao i ostvareni profit i raspoloživa aktiva na godišnjem nivou.

**Tabela 4. Podjela poslovnih subjekata po klasi veličine**

KLASA	OZNAKA	ZAPOSLENIH	PROMET (u EUR)	AKTIVA (u EUR)
1	Mala preduzeća	OD 1 DO 49	< 10 000 000	< 10 000 000
2	Srednja preduzeća	OD 50 DO 249	OD 10 000 000 DO 50 000 000	OD 10 000 000 DO 43 000 000
3	Velika preduzeća	>250	> 50 000 000	> 43 000 000

**Tabela 5. Podjela poslovnih subjekata po klasi veličine u Crnoj Gori**

OZNAKA	FREKVENTNOST / PROCENAT	
	I kvartal 2012 (januar - april)	
	Frekv.	Proc.
Mala preduzeća	21 019	98,6%
Srednja preduzeća	247	1,2%
Velika preduzeća	49	0,2%
<b>Ukupno</b>	<b>21 315</b>	<b>100,0%</b>

U tabeli 6. prikazan je broj malih, srednjih i velikih preduzeća za prvi kvartal 2012. godine. U odnosu na decembar 2011. godine bilježi se porast od 181 malih preduzeća, odnosno 0,9% u odnosu na broj malih preduzeća iz decembra 2011. godine.

### 3. METODOLOŠKA OBJAŠNJENJA STATISTIČKOG BIZNIS REGISTRA (SBR-a)

- Značaj i potrebe za Statističkim Biznis Registrom (SBR-om)

Uredbom Vlade Republike Crne Gore br. 02-164 koja je objavljena u Službenom listu br. 4/2001 stvoreni su uslovi za uvođenje Statističkog Biznis Registra u statistički sistem, a sve to u skladu sa potrebom za usklađivanjem statističkog sistema naše zemlje sa statističkim sistemima zemalja Evropske Unije, jer je SBR značajan segment u sistemu statističkih istraživanja (Da bi se postigao zadovoljavajući nivo dosljednosti i uporedivosti statistike neophodan je neki oblik standardizacije registara, zato je donešena Uredba savjeta o statističkim biznis registrima – EEC No 2186/93 od 22. jula 1993. god.).

Statistički biznis registar je pouzdan izvor podataka o populaciji i demografiji poslovnih subjekata. On služi kao okvir za uzimanje uzoraka za sva istraživanja poslovnih statistika u okviru nacionalnog statističkog sistema, obezbijuje bazu iz koje se uzimaju adresni podaci za slanje upitnika u statističkim istraživanjima, itd. Jedan takav registar se smatra sistemom koji pretvara podatke iz administrativnih izvora u podatke pogodne za statističku upotrebu. Značaj statističkog biznis registra je i u tome da je on ažuran dosije koji sadrži sve statističke jedinice koje su aktivne na teritoriji Crne Gore, koje ostvaruju prihode i koje posjeduju relevantne statističke i administrativne attribute.

- Ciljevi SBR-a

Osnovni ciljevi postojanja SBR-a su da obuhvati što je više moguće od nacionalne ekonomske aktivnosti, da pomaže unaprijeđenju efikasnosti nacionalnog statističkog sistema i da služi kao osnovni izvor podataka za veliki broj statističkih istraživanja u okviru nacionalnog statističkog sistema.

- Principi SBR-a

SBR u skladu sa postavljenim ciljevima projektovan je na utvrđenim osnovnim principima povjerljivosti, sveobuhvatnosti, ažurnosti i racionalnosti.

- Predmet SBR-a

Predmet ovog registra su aktivni poslovni subjekti koji u posmatranoj godini obavljaju određenu djelatnost, imalju zaposlene radnike i ostvaruju određeni promet.

Jedinice koje se prate u okviru Statističkog biznis registra su :

- Pravna jedinica i
- Statističke jedinice: preduzeće, lokalna jedinica i grupa preduzeća.

## Pravna jedinica

Pravna jedinica, sama, ili u kombinaciji sa ostalim pravnim jedinicama predstavlja pravnu osnovu za jednu od najvažnijih statističkih jedinica, a to je preduzeće. Ona nije direktno statistička jedinica, ali izvršava potpuno ili djelimično proizvodnu aktivnost i upotrebljava se da bi se konstituisalo preduzeće.

Administrativni izvori obezbjeđuju informacije o nastanku i postojanju pravnih jedinica, dok se za statističke jedinice može reći da su to "vještačke" jedinice koje, iako često predstavljaju realne ekonomske strukture, ne odgovaraju uvijek u potpunosti poznatim pravnim ili administrativnim jedinicama.

## Preduzeće

Preduzeće je: organizaciona jedinica koja se bavi proizvodnjom robe i usluga, a koja uživa određen stepen autonomije u donošenju odluka, naročito pri raspodjeli svojih tekućih resursa. Preduzeće obavlja jednu ili više aktivnosti na jednoj ili više lokacija. Odnos između preduzeća i pravne jedinice je uređen u skladu sa definicijom: preduzeće odgovara pravnoj jedinici ili (najmanjoj) kombinaciji pravnih jedinica.

## Lokalna jedinica

Lokalna jedinica je preduzeće ili dio preduzeća (radionica, fabrika, magacin, kancelarija, rudnik ili depo itd.) koji je smješten na geografski određenoj lokaciji. Na tom ili iz tog mjesta ekonomsku djelatnost obavlja, osim određenih izuzetaka, jedan ili više radnika (koji mogu biti zaposleni i u nepotpunom radnom vremenu) za jedno isto preduzeće.

Prethodno znači da su ovim registrom obuhvaćene osim jedinica koje obavljaju privrednu djelatnost i jedinice koje ne obavljaju privrednu djelatnost, ali koje su neophodne zbog statističkih istraživanja čiji su predmet posmatranja.

Prilikom klasifikovanja ovih jedinica rukovodi se kriterijumima koji su definisani Uredbom EEC br. 696/93 i to :

- Pravni, računovodstveni ili organizacioni kriterijum;
  - Geografski kriterijum;
  - Kriterijum djelatnosti.
- 
- Izvori SBR-a

Izvori podataka za ažuriranje SBR-a podijeljeni su na eksterne i interne izvore. Eksterni izvori su administrativni izvori (Poreska Uprava, Centralni Registar Privrednog Suda, Centralna banka i poslovna i granska udruženja), dok su interni izvori statistička istraživanja koja se koriste za ažuriranje ovog registra, kao i za uporedne analize sa podacima iz administrativnih izvora.

Klasa veličine se određuje na osnovu tri kriterijuma i to:

- broja zaposlenih,
- ostvarenog prometa i
- aktive.

Pravna lica, u smislu ovog zakona, razvrstavaju se na mala, srednja i velika, u zavisnosti od prosječnog broja zaposlenih, ukupnog prihoda na godišnjem nivou i ukupne aktive.

U srednja pravna lica razvrstavaju se pravna lica koja na dan sastavljanja finansijskih iskaza ispunjavaju dva od tri sljedeća kriterijuma:

- da je prosječan broj zaposlenih u godini za koju se podnosi godišnji izveštaj od 50 do 250;
- da je ukupan prihod na godišnjem nivou od 10 000 000 do 50 000 000 eura;
- da je ukupna aktiva od 10 000 000 do 43 000 000 eura.

Pravna lica čija su dva od tri kriterijuma niža od najnižih kriterijuma iz stava 2 člana 3 razvrstavaju se u mala pravna lica, a pravna lica čija su dva od tri kriterijuma viša od najviših kriterijuma iz stava 2 istog člana razvrstavaju se u velika pravna lica.

**Izdaje:**

**Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)**

**81000 Podgorica, IV Proleterske br.2**

**telefon (+382) 20 230-811, telefaks (+382) 20 230-814**

**Autori: ODSJEK ZA REGISTRE**

Tehnička urednica: Radmila Šišević

telefon: +382 20 230 969  
e-mail: [contact@monstat.org](mailto:contact@monstat.org)